

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 383)

Eskişehir Milletvekili Hüsamettin Cindoruk ve 9 Arkadaşının, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Uluslararası Sekretaryası ile Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi Uluslararası Sekretaryası'nın Türkiye'de Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağışıklıklar ve Kolaylıklara Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu (2/853)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Uluslararası Sekretaryası ile Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi Uluslararası Sekretaryasının Türkiye'de Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağışıklıklar ve Kolaylıklara Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

Hüsamettin Cindoruk

Eskişehir

Rasim Zaimoğlu

Giresun

Orhan Kilercioğlu

Ankara

Mehmet Gülceğin

Mardin

Hüseyin Özalp

Samsun

İbrahim Artvinli

Kocaeli

Zeki Nacitarhan

Kars

Kemalettin Göktaş

Trabzon

Mehmet Ali Yılmaz

Trabzon

Osman Seyfi

Neşehir

KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ULUSLARARASI SEKRETARYASI İLE KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ PARLAMENTER ASAMBLESİ ULUSLARARASI SEKRETARYASININ TÜRKİYE'DE YARARLANACAĞI AYRICALIKLAR, BAĞIŞIKLIKLAR VE KANUN TASARISININ GEREKÇESİ

Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ), Arnavutluk, Ermenistan, Azerbaycan, Bulgaristan, Gürcistan, Yunanistan, Moldova, Romanya, Rusya Federasyonu, Türkiye ve Ukrayna'nın devlet ve hükümet başkanlarının 25 Haziran 1992 tarihinde İstanbul'da imzaladıkları "Karadeniz Ekonomik İşbirliği Zirve Deklarasyonu" ile kurulmuştur. KEİ'nin en yüksek karar alma organı olan Dışişleri Bakanlarının 10 Aralık 1992 tarihinde Antalya'da yapılan Birinci Toplantısında, KEİ Uluslararası Sekretaryası'nın İstanbul'da kurulması kararlaştırılmıştır. Gerekli düzenlemelerin yapılmasını müteakip Uluslararası Sekretarya 3 Mayıs 1993 tarihinden itibaren İstanbul'da faaliyet göstermeye başlamıştır. Uluslararası Sekretaryanın faaliyete geçmesine kadarki zaman içinde KEİ'nin sekretarya hizmetleri Dışişleri Bakanlığında bu amaçla oluşturulmuş bulunan birimlerce yerine getirilmiştir. Geçici ve kalıcı sekretarya arasındaki ayırımın

yapılabilmesi ve İstanbul'daki sekretaryanın uluslararası niteliğinin yansıtılabilmesi için bu Kanun Tasarısı metninde "uluslararası" tanımı kullanılmıştır.

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA) de, Arnavutluk, Ermenistan, Azerbaycan, Gürcistan, Moldova, Romanya, Rusya Federasyonu, Türkiye ve Ukrayna'nın Parlamento Başkanlarının 26 Şubat 1993 tarihinde İstanbul'da imzaladıkları "Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi Kuruluş Deklarasyonu" ile oluşturulmuştur. KEİPA'nın Uluslararası Sekretaryası da İstanbul'da kurulmuştur.

KEİ ve KEİPA Uluslararası Sekretaryalarında Türk uyrukluların yanı sıra üye ülkelerden yabancı uyruklular da çalışacaklardır. Bu bakımdan, gerek tüzelkişilik olarak uluslararası sekretaryaların kendilerine, gerekse bu sekretaryalarda istihdam edilecek yabancı uyruklu personele görevin gereği olarak Türkiye'de yararlanabilecekleri bazı ayrıcalık ve bağışıklıkların tanınması gerekmektedir. İşbu Kanun Tasarısı, KEİ ve KEİPA Uluslararası Sekretaryalarına tanınabilecek tüzelkişilik ve buna bağlı ayrıcalık ve bağışıklıklar ile bu sekretaryalarda görev yapacak personele tanınabilecek ayrıcalık ve bağışıklıkları belirlemektedir.

İşbu Kanun Tasarısında yer alan hükümler, uluslararası teamüller ve diğer bazı devletlerin ülkelerinde yerleşik bulunan uluslararası sekretaryalara tanımakta oldukları ayrıcalık ve bağışıklıklar; Birleşmiş Milletlerin çeşitli yerlerdeki uluslararası sekretaryalarına ilişkin uygulamalar; 1946 tarihli Birleşmiş Milletler Ayrıcalıklar ve Bağışıklıklar Sözleşmesi ve 1961 tarihli Diplomatik İlişkiler Hakkında Viyana Sözleşmesinde yer alan hükümler; ülkemizde daha önce kurulmuş uluslararası nitelikteki merkezlerde çalışanlara tanınan ayrıcalık ve bağışıklıklar ve iç mevzuatımızın ilgili hükümleri dikkate alınarak, ayrıca uygulanabilirlik de göz önünde bulundurularak belirlenmiştir.

Yukarıda belirtilenlerin ışığında, "Karadeniz Ekonomik İşbirliği Uluslararası Sekretaryası ile Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi Uluslararası Sekretaryasının Türkiye'de Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağışıklıklar ve Kolaylıklara Dair Kanun Tasarısı"nın kabulü uygun ve yararlı bulunmuştur.

KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ULUSLARARASI SEKRETARYASI İLE KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ PARLAMENTER ASAMBLESİ ULUSLARARASI SEKRETARYASININ TÜRKİYE'DE YARARLANACAĞI AYRICALIKLAR, BAĞIŞIKLIKLAR VE KOLAYLIKLARA DAİR KANUN TEKLİFİNİN MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Karadeniz Ekonomik İşbirliği Uluslararası Sekretaryası ile Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi Uluslararası Sekretaryasının uluslararası faaliyette bulunacak olmalarına rağmen Türkiye ülkesinde hukukî bazı aktitler yapabilmeleri için Türk hukukuna göre bir tüzelkişilik kazanmaları gerekmektedir. Bu madde hükmünün sonucu uluslararası faaliyet gösterecek olan Sekretaryalar Türkiye Cumhuriyetinde tüzelkişiliğe sahip olacaklardır.

Madde 2. — Bu konudaki uluslararası teamül ve uluslararası andlaşmaların gereği olarak, uluslararası örgütlerdekine benzer olarak uluslararası faaliyette bulunan sekretaryaların ve personelinin ayrıcalık, dokunulmazlık, bağışıklık ve kolaylıklardan yararlanması gerekmektedir. Birleşmiş Milletlerin Ayrıcalık ve Muafiyetlerine Dair Sözleşmenin V. maddesinin 18 inci bendinde, tanınacak ayrıcalık ve bağışıklıklara, 20 ve 21 inci bentlerinde ise bu ayrıcalık ve bağışıklıkların kötüye kullanılmamaları ve kullanılmaları halinde bu ayrıcalık ve bağışıklıkların kaldırılmasını öngören düzenlemelere yer verilmiştir.

Bu çerçevede, ülkemizde kurulması öngörülen uluslararası sekretaryalarda görev yapacak personele tammacak ayrıcalıklar, bağışıklıklar ve kolaylıkların anılan Sözleşmede yer verilen kısıtlamalara benzer biçimde sınırlandırılmasını sağlamak üzere, Sözleşmenin V. maddesinin 18 inci bendinin yanı sıra 20 ve 21 inci bentlerine de atıfta bulunulmasında yarar görölmektedir.

Madde 3. — T. C. Dışışleri Bakanlığı daha önce benzer uygulamalarda olduğu üzere, bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usulleri tespit için yetkilidir. Dışışleri Bakanlığının tespit yetkisi, uluslararası teamülün ve Dışışleri Bakanlığının teşkilat ve görevleri hakkındaki 206 sayılı Kararnamenin 2 nci maddesinin gereğidir.

Madde 4. — Türkiye’de ikamet eden kimseler uluslararası teamülün cevaz vermesi ve ülkemiz uygulamasının bu yönde olması nedeniyle, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ise Anayasamızın Kanun önünde eşitlik ilkesinin gereği olarak ayrıcalık, bağışıklık, dokunulmazlık ve kolaylıklardan yararlanamayacaklardır.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

23.11.1993

Esas No. : 2/853

Karar No. : 10

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Eskişehir Milletvekili Hüsamettin Cindoruk ve 9 arkadaşının, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Uluslararası Sekretaryası ile Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi Uluslararası Sekretaryası’nın Türkiye’de Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağışıklıklar ve Kolaylıklara Dair Kanun Teklifi Komisyonumuzun 18.11.1993 Tarihli 4 üncü Birleşiminde Hükümet temsilcilerinin katılmalarıyla görüşölmüştür.

Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ) Uluslararası Sekretaryası’nın ve Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA) Uluslararası sekretaryası’nın İstanbul’da kurulması ile burada çalışacak yabancı uyruklu personele görevin gereği olarak Türkiye’de yararlanabilecekleri bazı ayrıcalık ve bağışıklıkların tanınmasını sağlamak amacıyla hazırlanan Kanun Teklifi Komisyonumuzca da benimsenmiştir.

Ayrıca Teklif, Komisyonumuzca 2 nci maddenin a) fıkrasının sonunda “hükümlerine” kelimesinden sonra “mümasil hükümlere” ibaresinin eklenmesine, aynı şekilde b) fıkrası sonunda “21 inci bentlerine” ibaresi yerine “bentlerinde ifade edilen mümasil hükümlere” ibaresinin konulmasına, yürürlük maddesi olan 5 inci maddenin son kelimesinin” girecektir” yerine “girer” olarak değıştirilmesine karar verilerek kabul edilmiştir.

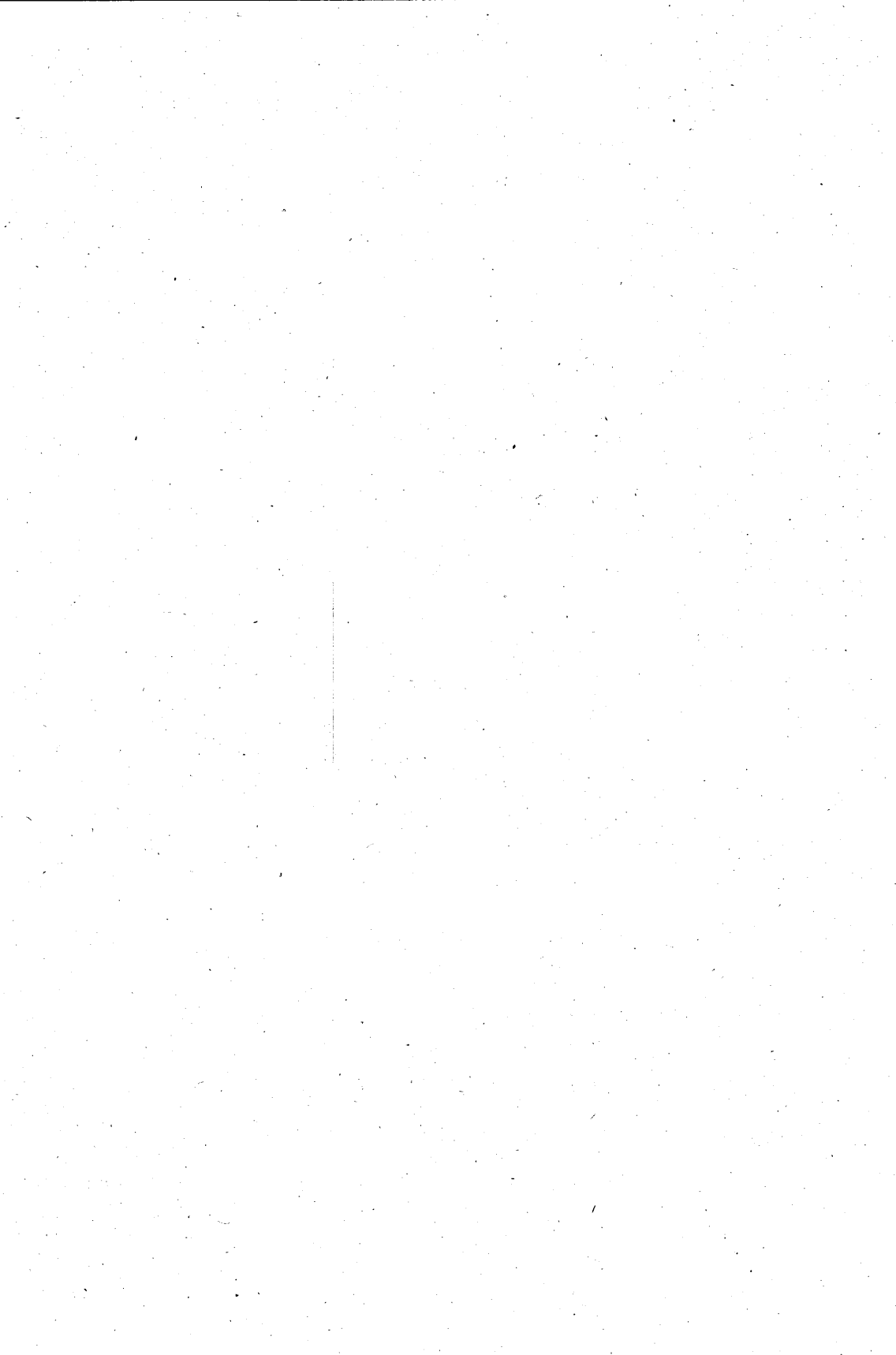
Teklifin diğeri maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Komisyonumuzca, bu sekretaryalardaki personelin bir an önce söz konusu haklardan yararlandırılmalarını teminen, Teklifin İchtüzüğü 53 üncü maddesi uyarınca öncelikle görüşölmesine karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığına saygı ile arz olunur.

Başkan
Erdal İnönü
İzmir
Kâtip
İrfan Demiralp
Samsun
(İmzada bulunamadı)
Üye
Orhan Kilercioğlu
Ankara
Üye
Tunç Bilget
Aydın
Üye
Şerif Ercan
Edirne
Üye
Leyla Yeniay Köseoğlu
İstanbul
Üye
Ahmet Dökülmez
Kahramanmaraş

Başkanvekili
Fethi Akkoç
Bursa
Üye
Celal Kürkoğlu
Adıyaman
Üye
Sait Kemal Mimaroglu
Ankara
Üye
Hüsamettin Örtüç
Bursa
Üye
Doğancan Akyürek
İstanbul
Üye
Atilla Mutman
İzmir
Üye
Ali Eser
Samsun

ESKİŞEHİR MİLLETVEKİLİ HÜSAMETTİN CİNDORUK VE 9 ARKADAŞININ TEKLİFİ
Karadeniz Ekonomik İşbirliği Uluslararası Sekretaryası ile Karadeniz Ekonomik İşbirliği Par-
lamentar Asamblesi Uluslararası Sekretaryasının Türkiye’de Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağ-
sızlıklar ve Kolaylıklara Dair Kanun Teklifi

Tüzel Kişilik

MADDE 1. — 25.6.1992 tarihinde imzalanan “Karadeniz Ekonomik İşbirliği Zirve Deklarasyonu” ile ihdas edilmiş bulunan Karadeniz Ekonomik İşbirliği’ne (KEİ) Katılan Devletlerin İstanbul’da kurulmasını kararlaştırdıkları Karadeniz Ekonomik İşbirliği Uluslararası Sekretaryası ile 26.2.1993 tarihinde imzalanan “Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamentar Asamblesi Kuruluş Deklarasyonu” ile oluşturulan Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamentar Asamblesi’nin (KEİPA) İstanbul’daki Uluslararası Sekretaryası Türkiye Cumhuriyeti’nde tüzelkişiliğe sahiptir.

Sekretarya ve Sekretarya Çalışanlarının Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağsızlıklar ve Kolaylıklar

MADDE 2. — a) Sekretaryalar Türkiye Cumhuriyeti’nin 21 Mart 1950 tarihinde katıldığı, 13 Şubat 1946 tarihli Birleşmiş Milletler’in Ayrıcalık ve Muafiyetlerine Dair Sözleşme’nin I. maddesinin hükümlerine, II. maddesinin 6 ncı bent dışındaki hükümlerine ve III. maddesinin 10 uncu bent dışındaki hükümlerine tabi olacaklardır.

b) Sekretaryalarda çalışan Direktör, Direktör Yardımcıları, Genel Sekreter, Genel Sekreter Yardımcıları, Uzman, Uzman Yardımcıları, İdarî ve Teknik Personel Türkiye Cumhuriyeti’nin 21 Mart 1950 tarihinde katıldığı, 13 Şubat 1946 tarihli Birleşmiş Milletler’in Ayrıcalık ve Muafiyetlerine Dair Sözleşme’nin V. maddesinin 18, 20 ve 21 inci bendlerine tabi olacaklardır.

Uygulama

MADDE 3. — T. C. Dışişleri Bakanlığı bu yasadaki dokunulmazlık, ayrıcalık, bağsızlık ve kolaylıkların uygulanmasına ilişkin usulleri yönetmelik ile tespit eder.

Kapsamı

MADDE 4. — Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ile Türkiye’de daimi ikamet eden kişiler yukarıda öngörülen ayrıcalık, bağsızlık, dokunulmazlık ve kolaylıklardan yararlanamazlar.

Yürürlük

MADDE 5. — Bu Kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girecektir.

Yürütme

MADDE 6. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DİŐİŐLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**Karadeniz Ekonomik İŞbirliği Uluslararası Sekreteryası İle Karadeniz Ekonomik İŞbirliği Par-
lamente Asamblesi Uluslararası Sekreteryası'nın T¼rkiye'de Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağı-
sıklıklar ve Kolaylıklara Dair Kanun Teklifi**

MADDE 1. — Teklifin 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

*Sekreteryaya ve Sekreteryaya Çalışanlarının Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağışıklıklar ve Ko-
laylıklar*

MADDE 2. — a) Sekreteriyalar T¼rkiye Cumhuriyetinin 21 Mart 1950 tarihinde katıldığı, 13 Şubat 1946 tarihli Birleşmiş Milletler'in Ayrıcalık ve Muafiyetlerine Dair Sözleşme'nin 1 inci maddesinin h¼k¼mlerine, 11 inci maddesinin 6 ncı bent dışındaki h¼k¼mlerine ve 111-inci maddesinin 10 uncu bent dışındaki h¼k¼mlerine m¼masil h¼k¼mlere tabi olacaklardır.

b) Sekreteriyalarda çalışan Direktör, Direktör Yardımcıları, Genel Sekreter, Genel Sekreter Yardımcıları, Uzman, Uzman Yardımcıları, İdarı ve Teknik Personel T¼rkiye Cumhuriyeti'nin 21 Mart 1950 tarihinde katıldığı, 13 Şubat 1946 tarihli Birleşmiş Milletler'in Ayrıcalık ve Muafiyetlerine Dair Sözleşme'nin V. maddesinin 18, 20 ve 21 inci bentlerinde ifade edilen m¼masil h¼k¼mlere tabi olacaklardır.

MADDE 3. — Teklifin 3 ünc¼ maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Teklifin 4 ünc¼ maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Y¼r¼rl¼k

MADDE 5. — Bu Kanun yayımlandığı tarihte y¼r¼rl¼Đe girer.

MADDE 6. — Teklifin 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

